

Godt vejr og modvind!

Millioner af fugle flyver hen over os flere kilometer oppe, og nogle trækker også om natten. Når fuglene har medvind, flyver de højt og spredt, så man ikke bemærker dem.

For ornitologer er det perfekte trækvejr derfor modvind til fuglene, så de kommer længere ned, og vi kan se dem.

I modvind har især de store fugle to flyvemåder: At flyve i *V-formation*, hvor de med vingslagene fra den foranflyvende giver opdrift til hinanden - det ses f.eks. hos gæs.

Svæveflugt - fuglene benytter lune, termiske opvinde til at skruer sig højt op i luften, slipper termikken og svæver i trækretningen i passiv svæveflugt. F.eks. kan en musvåge fra en højde på 1500 meter svæve op til 17 km, før den igen skal finde en ny termisk opvind.

På den måde sparer fuglene "brændstof", så de har en god kondition, når de når frem til ynglepladserne mod nord, eller skal hævde territorium på deres vinterkvarter.

En termisk opvind kan ofte indeholde mange hundrede rovfugle, en såkaldt "skrue".

Vejret spiller en stor rolle, når du skal se trækfugle

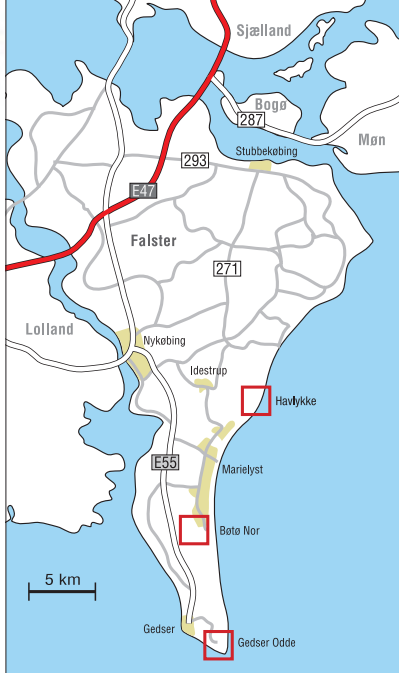
I en efterårsperiode med dårligt vejr og ringe sigtbarhed over havet, ophober landfuglene sig inde i baglandet af "tragten". Her kan man f.eks. opleve myriader af småfugle i krattene på Østfalster. Og tidligt om morgenen trumper musvåger rundt på markerne for at finde regnorm. I Bøtø Nor bruger traner og vadefugle tiden til at æde og opbygge fedtreserver til den videre tur.

Når der så kommer en dag med klart vejr, skal fuglene af sted. Det er de helt store trækdage på Gedser Odde, og langs kysten. Ved solopgang trækker småflokke af spurvefugle og duer ud over havet. Langs kysten ses måge- og andefugle på træk. Hen på formiddagen, når luften er varmet op, skruer rovfugle sig op på de termiske vinde, og de trækker til langt ud på eftermiddagen. Inden solnedgang er der igen gode muligheder for at se vandfugle trække langs kysten.

I småregn og diset vejr trækker vadefugle ofte i stort antal, og rovfugletrækket kan være overraskende godt i ruskvejr.

Ung fjeldvåge

FÆRDELSE I OMRÅDET

Husk at holde din hund i snor, af hensyn til både dyr og andre mennesker - dog er det ikke påkrævet på stranden fra 1. oktober til 31. marts.

Klinten ved Gedser Odde nedbrydes af havet, og færdsel sker på eget ansvar. Gå ikke tæt på skrænterne, og respekter venligst skiltningen.

Da der ofte er stærk strøm ved odden, er det ikke tilrådeligt at bade her.

Adgang til fuglestationen:
Følg venligst anvisningerne i afsnittet om Gedser Fuglestation.

Baltic Flyway 2010-2013

Projekt Baltic Flyway er et tværnationalt samarbejde, som har til formål at sikre beskyttelse af naturen og dens økologiske mangfoldighed langs fugleflugtslinjen i Femern Bælt regionen - herunder en aktiv formidling af trækfuglenes biologi og trækrute. Projektet indebærer samarbejde omkring fuglestationer og fugle-reservater på fugleflugtslinjen, naturbeskyttelsesinitiativer og formidling til offentligheden.

Læs mere på: www.skovognatur.dk
www.dof.dk
www.gedserfuglestation.dk
www.balticflyway.dk

Folderen er udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen Storstrøm i samarbejde med Dansk Ornitologisk Forening og med støtte fra Arbejdsmarkedets Feriefond samt interreg-projektet Baltic Flyway

Oplev Fugletræk over Østfalster

De gådefulde trækfugle

Hvert forår og efterår passerer Danmark af enorme fugleskarer. Det er trækfugle. Nogle af dem flyver så lavt, at vi kan bestemme arten, andre så højt oppe, at vi ikke registrerer dem.

Ederfugl, han

I mange år var det en gåde, hvor vores ynglefugle fløj hen om vinteren. Og hvorfor andre arter af fugle kom til os i vintertiden.

Da danskeren Hans Christian Cornelius Mortensen, også kaldet *Fugle-Mortensen*, opfandt ringmærkningen i 1899, blev det starten på omfattende forskning i fugletræk.

I dag anvendes også laboratorieforsøg, radarer, satellitsendere og dataloggere for at kortlægge fuglenes veje og orienteringsevne.

Hvorfor trækker fuglene?

Trækfuglene, der flyver over Danmark kan groft opdeles i tre kategorier:

Europatrækkere, Middelhavstrækkere og Afrikatrækkere. Navnet henviser til, hvor fuglene opholder sig, når det er vinter i Skandinavien.

Om foråret trækker fugle fra syden op til Skandinavien for at yngle. Fordi der er gode ynglepladser og enorme føderessourcer i sommertiden. Til gengæld er vinteren hård for fuglene i Skandinavien, og de trækker igen sydpå for at overvintre, hvor der er snefrit og føde.

Fuglene er nemlig strateger: Det handler om at overleve og føre slægten videre. Om føde og gode ynglepladser.

Over land, over vand - gennem "tragten"

Landfuglene - småfugle, rovfugle, traner flyver nødigt over vand. De følger gerne en kystlinje, til de ender i en "tragt" som f.eks. sydspidsen af Falster, hvor de må flyve over åbent hav til Nordtyskland.

Kun hvis de kan se land på den anden side, flyver de over. De flyver endda store omveje for at undgå åbent hav.

Vandfuglene - ænder, gæs, vadefugle trækker ofte langs kysten, hvor man kan se dem flyvende lavt over vandet. Kysten fungerer som en ledelinje for fuglene.

Trane

Vibe

Gedser Fuglestation

På fuglestationen, som ejes af Skov- og Naturstyrelsen, ringmærkes fugle forår og efterår. Stationen drives af Dansk Ornitologisk Forening og bemandes delvist med frivillige ringmærkere. Man skal gennemgå et uddannelsesforløb og have licens fra Zoologisk Museum for at blive ringmærker.

Fuglene indfanges i net, som er opsat i krattet i fuglestationens have fra tidlig morgen. Det fintmaskede, såkaldte spejlnet har en lomme, som fuglen glider ned i, når den flyver ind i nettet. Nettene tilses hver halve time, og fuglene lider ingen overlast. En let metalring med nummer sættes på fuglens ben. Alle informationer om fuglene indberettes, og hvis en fugl så genfindes et andet sted, får man viden om fuglens trækrute og f.eks. dens alder.

Modtager gerne besøgende

Gedser Fuglestation afholder flere årlige åbent-hus-arrangementer til støtte for fuglestationens arbejde.

Her kan besøgende opleve ringmærkning, og høre mere om fugletrækket ved Gedser Odde. Fuglestationen tilbyder også individuel guidning mod betaling. Du er altid velkommen til at besøge fuglestationen, men følg venligst de få regler for færdsel på området.

Adgang: Fra p-pladsen ved klinten går du gennem folden og følger stien til det stråttækte hus (fuglestationen).

Færdselsregler: Af hensyn til fuglenes ve og vel skal du blive på den store sti igennem haven og omkring huset. Gå ikke hen til nettene. Hunde skal holdes i snor.

Bemærk, at det store hvide hus med have ved fyrtårnet er privat.

Se mere på fuglestationens hjemmeside: www.gedserfuglestation.dk

Kontakt: Gedser Fuglestation, Gedser Fyrvej 4, 4874 Gedser Stationsleder Hans Lind, tlf. 6167 1843

Rørsanger undersøges under ringmærkningen.

Tre træklokaliteter på Østfalster

Holder man af at se på fugle, er Østfalster en fremragende mulighed, især i fuglenes træktid forår og efterår, hvor området fungerer som en "tragt" der samler enorme mængder af trækfugle.

Havlykke ved Elkenøre

Fredet område med flot udsigt fra kystklinter.

Om foråret er der mange krat og buske på klinten gode til "kratlusk", både for ynglefugle og for rastende småfugle på træk. Af mere spændende fugle ses og høres hvert år karmindompap og nattergal.

I sensommeren raster en del vadefugle i strandkanten.

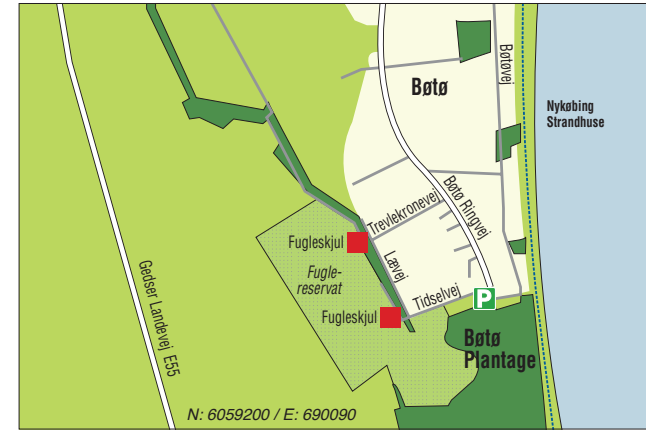
Om efteråret ved vestenvind ses mange arter af landtrækkende fugle, der her presses ud mod kysten, og på gode dage kan man opleve en endeløs strøm af fugle, der følger kysten mod syd. Det er finker, spurvehøge, vipstjerter, svaler, korsnæb m.m.

Adgang: Fra rute E55 køres i Nykøbing Falster ad Grønsundvej. Efter 2 km drejes til højre ad Østersøvej, som følges til Ulslev. Drej til højre ad Havlykkevej. Ved Havlökkegård følges Digevej til kysten. I perioder kan vejen være oversvømmet, så må man gå de sidste 100 meter.

Der er p-plads, wc, bord/bænkesæt, grillplads samt en primitiv teltplads.

Ederfuglens trækrute varierer efter årstiden. Forår: Gul. Efterår: Orange.

Bøtø Nor

110 ha statsejet fuglereservat med enge, rørskove og småsøer.

I sensommeren raster flokke af hejler og viber samt krumnæbbet ryle, brushane, sortklire, hvidklire og tinksmed. Det sker, at nogle unge, ikke ynglende traner tilbringer sommeren i noret.

De ses bedst fra det sydlige tårn.

Om efteråret ses gæs og mange arter af ænder og rovfugle. Traner i større antal går til overnatning i reservatet. Om dagen søger de føde på omkringliggende marker.

Adgang: Fra rute E55 drejes af i Marrebæk mod Bøtø.

I t-krydset drejes til højre ad Bøtø Ringvej. Følg henholdsvis Trevlekronej eller Tidsevej for at komme til de to fugletårne. Der er adgang med kørestol. Der kan parkeres i vejsiden, tag venligst hensyn til beboerne.

Gedser Odde

Sydvendt odde på hovedtrækruten.

Om foråret ses især ved syd- og sydvestlige vinde tusindtallet af havfugle trække nordpå langs kystlinjen. Det skønnes, at over 130.000 ederfugle har passeret odden på én dag. I krat og hegn raster mange småfugle, og der er god mulighed for at opleve sjældne arter.

Om efteråret ses over havet ænder, gæs, terner, kjoever og vadefugle og over land småfugle, duer og rovfugle. Især fjeldvåge optræder i stort antal, og rød glente er kendt for at komme glidende i lav højde forbi odden. I krattene ved Birkemose raster småfugle. Trækket ses bedst fra Sydstenen om efteråret og fra P-pladsen om foråret.

Rastende småfugle ses i haven omkring Gedser Fuglestation hele året. Gå venligst kun på hovedstien gennem haven.

Adgang: Følg rute E55 til Gedser By, og følg Langgade mod sydøst for at komme ud til fyrtårnet og odden. Der er P-plads ved stranden efter fyret.

Adgang til Gedser Fuglestation sker gennem fårefolden ved p-pladsen. Klinten på østsiden af Gedser Odde skrider i havet. Respektér venligst advarselsskiltene.

Hvordan finder fuglene vej?

Vi ved, hvor fuglene trækker hen, og vi kender deres trækruter, men hvordan finder en svale vej fra en sump i Vestafrika til det samme hus i en dansk landsby år efter år?

Trods omfattende forskning er der endnu ingen endegyldig forklaring på, hvordan fuglene navigerer, og blandt forskerne er der uenighed om, hvilke faktorer, der spiller ind.

Det ligger dog nogenlunde fast, at fuglene bruger sanser som syn og lugtesans i kombination med deres langtidshukommelse. Nogle fugle kan f.eks. huske gode fourageringssteder i over et år, og opsøger disse igen på næste træk.

Den vigtigste faktor på lange afstande er uden tvivl sol-, stjerne- og magnetkompasset. Fuglene navigerer efter stjernerne og efter solen

i kombination med deres indre biologiske ur. Og mange fugle kan, modsat mennesket, sans jordens magnetfelt og er i stand til at orientere sig efter det.

Endelig spiller nedarvede trækmønstre også en rolle, måske især for de ungfugle der ikke følges med de voksne på deres første træk mod syd.